

● Grijze duinen met duinviooltje in de duinen bij Castricum. Foto: Theo Baas.

Grijze duinen

De term 'grijze duinen' wordt gebruikt voor laagblijvende, bloemrijke vegetaties met een groot aandeel van mossen en korstmossen. Grijze duinen zijn gebonden aan droge, voedsel- en humusarme zandgronden en aangepast aan grote temperatuurverschillen met diep wortelende planten en eenjarige soorten. De eenjarige soorten (zogenaamde winter- of voorjaarsannuelen) kiemen voor de winter, bloeien het daarop volgende voorjaar, zetten zaad en sterven voor de zomer weer af. Grijze duinen hebben een zeer gevarieerde begroeiing. Kenmerkend voor kalkrijke omstandigheden zijn soorten als duinpaardenbloem, grote tijm, kruipend stalkruid, voorjaarsganzerik, zanddoddegras, het zeldzame

zandviooltje en de voorjaarsannuelen kandelaartje, lathyruswikke, ruw vergeet-mij-nietje en vroegeling. Voor de kalkarme duinen zijn soorten als buntgras, schermhavigskruid, hondsviooltje, schapenzuring, zandblauwtje en viltganzerik kenmerkend, tezamen met de voorjaarsannuelen vroege haver en klein tasjeskruid.

Bedreigingen

Grijze duinen zijn uitermate gevoelig voor voedselverrijking. Een groot probleem is stikstofdepositie vanuit de lucht waardoor hogere grassen en struiken hun kans krijgen en de grijze duinen kunnen overwoekeren. Dit wordt nog versterkt door de achteruitgang van de konijnenstand in de duinen door verschillende ziekten

waardoor deze belangrijkste grazer is gedecimeerd. Klimaatverandering kan een nieuw probleem worden. Het voorjaar wordt steeds droger, waardoor het voor de voorjaarsannuelen steeds moeilijker wordt hun levenscyclus te voltooien en zaad te zetten. Tot slot, grijze duinen zijn uitermate gevoelig voor betreding. In droge perioden worden de korstmossen zeer broos waardoor ze bij betreding verpulveren. Grijze duinen staan op de lijst van Europese habitattypen waardoor we in Europees verband een speciale verantwoording dragen voor de instandhouding.

Theo Baas
baas0828@planet.nl